

... de te fabula narratur¹

του Γιάννη Μηλιού²

Ο Φρανσουά Ολάντ, ήδη από τον Μάιο του 2012, όταν κέρδισε την προεδρική εκλογή, «πατούσε σε δύο βάρκες».

Από τη μια υιοθετούσε τις νεοφιλελεύθερες «μεταρρυθμίσεις» που «ελαστικοποιούν» την αγορά εργασίας, οι οποίες με άλλα λόγια αφήνουν «ελεύθερη» την οικονομική κρίση να δράσει υπέρ του κεφαλαίου και σε βάρος της εργασίας. Η ανεργία συμπιέζει «αυτόματα» τους μισθούς, η απελευθέρωση των απολύσεων, που θεσμοθετήθηκε, αυξάνει την ισχύ των εργοδοτών και τους επιτρέπει να αναδιαρθρώνουν τις επιχειρήσεις με μοναδικό γνώμονα το δικό τους συμφέρον, όπου τα αυξανόμενα κέρδη σε καμιά περίπτωση δεν μεταφράζονται σε αυξημένες επενδύσεις και απασχόληση, όσο δεν υπάρχουν προσδοκίες αυξημένης ζήτησης.

Όταν από τα τέλη του 2012 και ιδίως τον Μάιο του 2013 νομοθετήθηκε στη Γαλλία το «δικαίωμα» των επιχειρήσεων, «εφόσον αντιμετωπίζουν δυσκολίες», να μειώνουν τις αποδοχές ή/και τις ώρες εργασίας των υπαλλήλων τους, στο πλαίσιο επιχειρησιακών ή ατομικών συμβάσεων εργασίας, η ρήξη με τα συνδικάτα και το ευρύτερο εργατικό κίνημα ήταν πλέον γεγονός. Η ρήξη αυτή πήρε οξύτερη μορφή όταν ο Ολάντ νομοθέτησε τη «μεταρρύθμιση» του ασφαλιστικού συστήματος, με τη μερική ιδιωτικοποίησή του, την αύξηση των εισφορών και τη σημαντική μείωση των παροχών. Το ασφαλιστικό νομοσχέδιο απορρίφθηκε δύο φορές από τη Γερουσία όπου οι σοσιαλιστές έχουν την πλειοψηφία, πριν εγκριθεί τελικά τον Δεκέμβριο του 2013.

Η πολιτική του Ολάντ επιτάχυνε λοιπόν την «πρωτογενή» αναδιανομή εισοδήματος και ισχύος υπέρ του κεφαλαίου, το οποίο εκμεταλλεύτηκε τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης και συσσώρευσε κέρδη και ισχύ μέσα στη συγκυρία της ύφεσης, η οποία λειτούργησε ως δημιουργική (για το κεφάλαιο) καταστροφή (των δικαιωμάτων, της ισχύος και του εισοδήματος των εργαζομένων).

Από την άλλη, ο Ολάντ υποσχέθηκε μια «δευτερογενή» αναδιανομή εισοδήματος μέσω του φορολογικού συστήματος, αυτή τη φορά υπέρ της εργασίας και ευρύτερα της κοινωνικής πλειοψηφίας: Αύξηση των φορολογικών συντελεστών για τις μεγάλες επιχειρήσεις και τα ψηλά και πολύ ψηλά εισοδήματα (45% για πάνω

1 Mutato nomine de te fabula narratur: Αν αλλάξεις το όνομα η ιστορία μιλάει για σένα.

2 Καθηγητής πολιτικής Οικονομίας στο ΕΜΠ, υπεύθυνος οικονομικής πολιτικής ΣΥΡΙΖΑ.

από 150.000, 75% για πάνω από 1.000.000 ευρώ ετησίως).

Οι εξαγγελίες της αυξημένης φορολογίας για τον πλούτο ξεσήκωσαν έντονες αντιδράσεις όχι μόνο από τους άμεσα θιγόμενους, αλλά και από το νεοφιλελεύθερο ευρωπαϊκό κατεστημένο. Στις 19/6/2012, στο περιθώριο της Συνόδου των G20 στο Μεξικό, ο Βρετανός πρωθυπουργός Ντέιβιντ Κάμερον δήλωσε: «Αν οι Γάλλοι προχωρήσουν σε ένα ανώτατο φορολογικό συντελεστή 75% θα στρώσουμε το κόκκινο χαλί και θα καλωσορίσουμε τις γαλλικές επιχειρήσεις στη Βρετανία [...]».

Ο δυισμός του προγράμματος Ολάντ ήταν εμφανής ήδη από τις προεκλογικές του εξαγγελίες, γεγονός που οδήγησε τον ηγέτη του «Μετώπου της Αριστεράς» Ζαν-Λυκ Μελανσόν να απαντήσει ως εξής στις 6/3/2012 στην κριτική δημοσιογράφου για τη μη συνεργασία της Αριστεράς με τους Σοσιαλιστές: «Μα γιατί θα θέλατε να με δείτε να προσκολλώμαι σε μια κυβέρνηση Ολαντρέου»;

Από τη στιγμή που οι Σοσιαλιστές κέρδισαν τις εκλογές και ο Ολάντ εκλέχθηκε Πρόεδρος, ο δυισμός της πολιτικής του πήρε εκρηκτικό περιεχόμενο: Αποψίλωσε την επιρροή της κυβέρνησης τόσο από τα αριστερά (στις λαϊκές τάξεις που επωμίστηκαν το κύριο βάρος της κρίσης και της εργασιακής ανασφάλειας), όσο και από τα δεξιά (στις εργοδοτικές τάξεις και τους κατόχους του πλούτου). Σχολιάζοντας την κατάρρευση της επιρροής του Γάλλου Προέδρου, ο Λάρυ Έλιοτ του *Guardian* παρατηρούσε στις 14/1/2014: «Ο Φρανσουά Ολάντ μπορεί ελάχιστα να διασκεδάσει τους φόβους εκείνων που θεωρούν ότι η Γαλλία είναι η πιο ευάλωτη χώρα στην Ευρωζώνη».

Ο Σουηδός νομπελίστας οικονομολόγος (1974) Γκούναρ Μύντραλ (1898-1987) υποστήριξε το 1960 ότι το κοινωνικό κράτος είναι το αποτέλεσμα της ισχύος της εργατικής τάξης, χωρίς την οποία (ισχύ) παύει να υπάρχει: «Σ' όλες τις δυτικές χώρες, οι εργάτες έχουν καταφέρει να υποχρεώσουν το κράτος να θεσμοθετήσει ένα μεγάλο αριθμό κανόνων και να δημιουργήσει θεσμούς που ενισχύουν σημαντικά τη διαπραγματευτική τους θέση στην αγορά εργασίας απέναντι στους εργοδότες» (*Beyond the Welfare State*, σ. 32).

Μια πολιτική υπέρ της κοινωνικής πλειοψηφίας σημαίνει ενίσχυση των λαϊκών τάξεων απέναντι στην ολιγαρχία, επομένως προϋποθέτει ταυτόχρονα τόσο την «πρωτογενή» όσο και τη «δευτερογενή» αναδιανομή εισοδήματος και ισχύος υπέρ των πολλών.

Αλλιώς η όποια κυβέρνηση θα έχει τύχη παρόμοια με εκείνην του Ολάντ.